

קם, עד דהוה קם, חמא חמוהי דאנפוי נהירין כשמשא, א"ל חמוי, מלה חדתא שמעת, או בנהירו יקרא זיוא דמשה אסתכלת? א"ל לא. אלא זכאין אינון צדיקיא, דנטרין להון משריית קדישי עילאי, שנאמר כ"י מלאכ"ו יצוה ל"ך לשמרך בכל דרכיך. ע"כ.

ולכן אמר הרה"ק מרוזואדוב ז"ע אינני יודע באיזה שנה יבוא המשיח, אבל מה שבטוח שהוא יבוא ביום ל"ג בעומר.

והזוה"ק (פרשת שמות דף ז') אומר שהמשיח יתגלה בגליל, החיד"א בפירושו ניצוצי אורות על הזוה"ק מפרש, שיהיה זה בעיר טבריה. אולם המהר"ו (הובא בספר החזיונות) אמר שיהיה זה במירון, שכן חלם שהוא רואה את המשיח באתרא קדישא מירון.

וכתב בספה"ק בני יששכר (מאמרי חודש אייר מאמר ג' אות ד'): מנהג ישראל אשר התלמידים בני בי רב יורו בקשת ביום הזה. והנה שמעתי מאת כבוד אדומ"ו הרב הקדוש מהרמ"מ זצוק"ל הטעם הוא כי בימי ר' שמעון לא נראתה הקשת (עי' כתובות עז:). והנה ביום עלותו למרום עושיין הסימן הזה עכ"ד, והוא כעין ללמד בני יהודה קשת. ונראה לי, על דרך דברי אדומ"ו, דהנה אמר רבי שמעון בן יוחאי לרבי אלעזר בריה (בזהר פרשת נח דף עב:): ברי לא תצפי לרגלי דמשיחא עד דתתחזי קשתא בגוויין נהירין, הוא סימן התגלות אור של מלך המשיח אשר יגלה האור כי טוב הגנוז, הנה ביום הזה אשר נכתב הספר הקדוש הזהר שהוא מהארת האור כי טוב הגנוז מפי בוצינא קדישא, וזה מאיר לנו בגלות עד יתגלה בזכות זה משיח צדקנו יהי אור זה אורו של מלך המשיח, והסימן מסור בידינו בשעתא דתתחזי קשתא בגוויין נהירין, על כן ביום זה לסימן הטוב הלזה ויורו המורים בקשת. עכ"ל.

לכן רבי אברהם הלוי מביא עליו בשער הכוונות (דרוש י"ב): א"ל מורי ז"ל כי ראה בהקיע את רשב"י ע"ה עומד על קברו ואמר לו אמור אל האיש הזה אברהם הלוי כי למה אומר נחם ביום שמחתינו והנה לכן הוא יהיה בנחמה בקרוב ולא יצא חדש ימים עד שמת לו בן א' וקבל עליו תנחומים. עכ"ל.

ממשיך הזוה"ק ואומר: שרבי חייא שמע קול קורא: פנו מקום פנו מקום, כי המלך המשיח בא לשיבתו של רבי שמעון. משום שכל הצדיקים הנמצאים שם הם ראשי ישיבות, ואותן הישיבות ידועות הן, וכל אותם החברים שבכל ישיבה עולים מהישיבה שכאן לישיבת הרקיע. ומשיח בא בכל אלו הישיבות וחותרם תורה מפייהם של החכמים, ובה כשהוא מעוטר מראשי הישיבות בעטרות עילאיות. באותה שעה קא כל אותם החברים מפניו, וקם רבי שמעון, והיה עולה אורו עד רום הרקיע. אמר לו המשיח: רבי, אשריך, שתורתך עולה בשלוש מאות ושבעים אורות, וכל אור ואור מתחלק לשש מאות ושלושה עשר טעמים, ועולים וטובלים בנהרות של אפרסמון טהור, והקב"ה עצמו חותרם תורה משיבתך וחזקתך של אפרסמון יהודה ומשיבת אחיה השלוני. ואני לא באתי לחתום משיבתך, אלא בעל הכנפיים יבוא לכאן, שכן יודע אני שלא ייכנס אל ישיבות אחרות אלא לישיבתך. באותה שעה סיפר לו רבי שמעון את השבועה שנשבע בעל הכנפיים, ואז נודעו המשיח והרים קולו, ונודעו הרקיעים, ונודעו הים הגדול, ונודעו הלוויתן, וקָשַׁב העולם להתהפך.

לפתע ראה המשיח את רבי חייא לרגליו של רבי שמעון, אמר: מי הביא לכאן בן אדם הלבוש במלבוש של העולם ההוא. אמר רבי שמעון: זה הוא רבי חייא, אור נר התורה. אמר לו: יאסף הוא ובניו והיו מבאי ישיבתך. אמר רבי שמעון: תנו לו זמן, ונתנו לו זמן. יצא משם מזועזע ועיניו זולגות דמעות.

נודעו רבי חייא, בכה ואמר: אשרי חלקם של הצדיקים באותו עולם, ואשרי חלקו של בר יוחאי שיזכה לכן, עליו הכתוב אומר: "לְהַנְחִיל אֲהָבֵי יֵשׁ וְאַצְרִיתֵיהֶם אִמְלָא" (משלי פרק ח).

כולנו יודעים את גדלותו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, על כל שאלה ששאל רבי פנחס בן יאיר, הוא השיב עשרים ארבע תשובות. הוא מעיד בסוכה (מה): "ראיתי בני עליה והמה מועטים". המרא בשבת דף ל"ג אומרת כשהוא יצא מהמערה על כל דבר שהוא הביט נעשה לגל של עצמות. בימיו של רשב"י לא נראתה הקשת אומרת הנמרא בכתובות דף ע"ז. ועוד כהנה גדולות ונצורות. ובכל זאת, ברוב המחלוקות שבהם הוא היה צד למחלוקת, אין פוסקים הלכה כמותו! "רבי שמעון ורבי יוסי – הלכה כרבי יוסי". "רבי שמעון ורבי יהודה – הלכה כרבי יהודה" (עירובין מו:). המהרש"ל אף כותב (ש"ת סימן צ"ח): "ואם היה רבי שמעון עומד לפנינו וצווח לשנות מנהג דנהיגין ביה לא משגחין ביה, כי ברוב דבריו אין הלכה כמותו".

לכן כתב רבי משה קוניץ מאובן בספרו בן יוחאי, כי יש להבחין בין רבי שמעון לבין רבי שמעון בר יוחאי, אלו הם שני שמות של אותו אדם אבל בשתי תקופות שונות. לפני שהוא נכנס למערה נקרא שמו רבי שמעון לאחר שהוא נכנס למערה הוא נקרא "בר יוחאי". למשל רואים זאת כשולומים מסכת שבת את הסיפור או בתחילת הסיפור הוא נקרא רבי שמעון ובסופו הוא נקרא בר יוחאי. ובאמת אחר המערה שנקרא שמו עם שם אביו אז זכה לגדלותו העצומה ותהיה הלכה כמותו.

ונראה לברר מדוע אחרי יציאתו מן המערה מייחסים את רבי שמעון לאביו "בר יוחאי", על פי מה שמובא בזהר הקדוש (שלה לך דף קעג:): "וכמה כבוד על כבוד, ועטרה על עטרה, מעטרים בכל יום את אביו של אותו אדם המחפש חידושי תורה, בעטרות עליונות שהצדיקים מתעטרים בהן. ובאותה שעה אומר הקב"ה לפמליא שלו, התאספו לשמוע חידושים בתורה של פלוני בן פלוני, ומנשקים את האב על ראשו בזכות בנו. אשרי חלקם של העוסקים בתורה, ובפרט ביום השבת יותר משאר הימים. ואשרי חלקו של האב שהניח בן העוסק בתורה תדיר".

[בענין חידושי תורה בשבת מן הראוי לציין, האר"י הקדוש בשער הפסוקים (יתרו סימן כ ד"ה זכור; קדושים סימן יט) הביא בשם הזוהר הקדוש ה"ל, שכשאדם מחדש דברי תורה בעולם הזה ביום השבת, גורם כבוד גדול לאביו בעולם הבא, ומעטרים לאביו בעולם הבא בכמה עטרות. ופירש בזה בפרשת יתרו את הסמיכות של "כבוד את אביך ואת אמך" ל"זכור את יום השבת לקדשו", "זכור את יום השבת לקדשו" לחדש בו חידושי תורה, ועל ידי כן תגרום להעטיר עטרות לאביו ולכבודו בעולם הבא.

וכן פירש בפרשת קדושים הסמיכות של מורא אב ואם לשמירת שבת, שנאמר "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו", אמו ואביו תיראו' לכבדם ביום השבת על ידי חידושי תורה.

ב'שערי תשובה' (סימן רצ, ס"ק ב) אחרי שמביא דברי האר"י הקדוש ה"ל, מוסיף: ומי שאינו בר הכי לחדש, ילמוד דברים שלא למד עד הנה.

וכתב בשו"ת תורה לשמה (סימן צ"ח), גם כשהאדם חידש את החידוש בימי השבוע, אם הוא מוציא את החידוש בפיו בפעם הראשונה בשבת, הרי שיש לחידוש זה יתרון מכח קדושת שבת, ונחשב לו כאילו חידשו בשבת ממש, כי העיקר הוא כאשר מוציאו מפיו].

ממילא יש לומר שרבי שמעון בר יוחאי ייחסו אותו לאביו רק לאחר שיצא מהמערה כי אז ניתן לו רשות לחדש חידושי תורה, וזכה אביו שיעטרו אותו בכמה עטרות בגן עדן.

מעשה שהובא בזהר הקדוש (זהר חדש רות דף מא ע"ב) הממחיש לנו מהי הזכות הגדולה אפילו של הורים רשעים, כאשר זכו שבנם חזר בתשובה ועוסק בתורה יומם ולילה:

רבי זמיראה יצא לכפר אוני, ראה בקעים, ושללהבות של אש עולות מהם, אמר בודאי כאן זה אחד מהמקומות שבגהינם. פתאום ראה אדם שצועק, ולקחו אותו לעומק מדור אחד, והתכסה מעיניו ולא נראה יותר. לאחר זמן קט נרדם שם רבי זמיראה, וראה בחלום את אותו אדם, שאלו מי אתה, אמר לו: יהודי אני שלא השארתי דברים רעים וחסטאים שלא עשיתי בעולם הזה. אמר לו מה שמך? אמר לו אינני יודע, שחייבי גהינם אינם זוכרים את שמם. אמר לו: מה מקום מגוריך? אמר לו בגליל העליון הייתי קצב, ומרוב החטאים שעשיתי, דנים אותי שלש פעמים ביום, ושלש פעמים בלילה. אמר לו, האם הנחת בן? אמר לו, כן. קם רבי זמיראה והלך לגליל העליון לחפש אחר ביתו של הרשע הזה. והנה מצא ילד אחד ושאלו על אותו רשע, אמר לו, רבי, יבואו עונשים על הרשע הזה, שלא הניח חטא שלא עשה. אמר לו האם הניח בן בעולם, אמר לו הניח בן אחד וגם הוא רשע כמותו. חיפש אחריו רבי זמיראה, לקחו והתחיל ללמדו, עד שלמד מקרא, תפילה וקריאת שמע. לאחר מכן המשיך ללמדו משנה, תלמוד, הלכות ואגדות עד שנעשה חכם גדול, והסמיכו אותו ונעשה התנא הגדול: "רבי נחום הפקולי". ולמה נקרא שמו פקולי, על שם הפסוק (ישעיה כח ז): "פָּקוּ פְּלִילִיָּה", שהוציא את אביו מעונש חמור מדינה של גהינם. וזכה ויצאו מבניו כמה חכמי הדור, וכולם נקראו על שמו פקולי.

לאחר זה, בא אותו האבא בחלום לרבי זמיראה, אמר לו, רבי כמו שאתה נחמת אותי, כן ינחם אותך הקב"ה. שמאותו יום שידע בני פסוק אחד, כבר הוציאו אותי מאותו עונש. וכיון שקרא קריאת שמע, הפסיקו לדון אותי כל כך, ודנו אותי רק פעם אחת ביום ופעם אחת בלילה. וכיון שהתחיל לקרוא פסוק בבית רבו המלמד, הפסיקו את עונשי מכל וכל. ובאותו יום שנעשה חכם וקראו לו 'רבי', הניחו את כסאי אצל הצדיקים בגן עדן. ובכל יום ויום שהוא מחדש בדברי תורה, מעטרים אותי בעטרה עליונה שרק הצדיקים מתעטרים בה, ובגללך זכיתי לכל הכבוד הזה. ע"כ.

אשריהם ואשרי חלקם של אותם אבא ואמא, שמחזקים ומדרבנים את בניהם לעסוק בתורה יומם ולילה, שאינם יודעים אלו מעלות גדולות, ואיזה שכר גדול ועצום, זוכים הם בעולם הזה ובעולם הבא כאשר ביניהם עוסקים בתורה.